

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.626/2022/4. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Bajnok István előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Dr. Madarász Anna bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperes: Felperes1

(Cím2)

A felperes képviselője:

Rézmovits és Poór Ügyvédi Iroda

(Cím5,

ügyintéző: dr. Poór Rita ügyvéd)

Az alperesek: Alperes1

(Cím1) I. rendű

Alperes2

(Cím3) II. rendű

Az I. rendű alperes képviselője:

Pálvölgyi Szilas Ügyvédi Iroda

(Cím6,

ügyintéző: dr. Pálvölgyi Szilas ügyvéd)

A per tárgya: megtérítési igény érvényesítése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

I. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Debreceni Törvényszék 3.Pf.21.072/2021/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Debreceni Járásbíróság 48.P.21.300/2020/17.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 983.908 (kilencszáznyolcvanháromezer-kilencszáznyolc) forint együttes másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárási költséget.

A meg nem fizetett 481.423 (négy száznyolcvanegyezer-négy százhuszonhárom) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. rendű alperes autókereskedéssel foglalkozó gazdasági társaság. A tulajdonában állt perbeli áruszállító tehergépkocsi (továbbiakban: gépjármű). Az I. rendű alperes a gépjármű tulajdonjogának megszerzését követően azt a forgalomból ideiglenesen kivonatta, arra kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződést nem kötött. Az I. rendű alperes a gépjárművet takarítás céljából átadta a K.A. Kft. telephelyén dolgozó alkalmazottainak.

[2] A II. rendű alperes és Sz.J. ekkor a K.A. Kft. alkalmazásában álló munkavállalók voltak járműtakarító munkakörben. 2017. november 17. napján ők végezték a perbeli gépjármű takarítását, majd azzal végezve az I. rendű alperes tudomása, engedélye és hozzájárulása nélkül a gépjárművet elvitték a telephelyről és azzal a közúti forgalomban vettek részt oly módon, hogy a gépjárművet a gépjárművezetői engedéllyel nem rendelkező II. rendű alperes vezette, abban utasként foglalt helyet Sz.J. Az út során utasként csatlakozott hozzájuk Sz.Zs. Este belterületen a megengedett 50 km/h legnagyobb sebesség ellenére a II. rendű alperes 80-85 km/h sebességgel vezette a gépjárművet, amely az eltúlzott sebességválasztás következtében lesodródott az útestről, felhaladt az ellentétes irányú forgalom osztására szolgáló, az úttest közepén lévő füvesített járdaszigetre, ahol egy forgalomirányító fényjelző készülékkel ütközött, amelyet kitört. Innen az irányíthatatlanná vált gépjármű tovább haladt áttérve a menetirány szerinti bal oldalra, majd az úttestről lehaladva mintegy 70-75 km/h sebességgel egy út melletti közvilágítási oszlopnak ütközött. A II. rendű alperes látva a sérült utastársait a gépjárműből kiszállt és a helyszínt anélkül hagyta el, hogy meggyőződött volna arról, hogy a jármű utasai segítségnyújtásra szorulnak-e.

[3] A fenti cselekmény miatt a Debreceni Járásbíróság a 2018. október 9. napján jogerőre emelkedett ítéletével a II. rendű alperest 1 rb. társtettesként elkövetett jármű önkényes elvételének büntetében, 2 rb. segítségnyújtás elmulasztásának büntetében és 1 rb. közúti baleset gondatlan okozásának vétségében bűnösnek mondta ki. A balesettel okozati összefüggésben Sz.Zs. utas súlyos sérüléseket szenvedett el, amelyek tényleges gyógytartama 12 hét volt, a pert megelőzően beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény a baleseti eredetű munkaképesség-csökkenését 20%-ban, a várható egészségkárosodásának mértékét 20-40%-ban határozta meg.

[4] A felperes mint a Kártalanítási Számla kezelője a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Kgfb. tv.) 2017. évben hatályban volt 35. § (1) bekezdése szerint eljárva Sz.Zs. károsult kárának a megtérítéseként 2019. május 3. napján 522.984 forintot, 2019. november 19. napján további 5.300.000 forintot fizetett ki, míg az adott kárrendezés körében a felperesnél felmerült az általa szakértői díjként kifizetett 94.800 forint összegű költség és 100.000 forint összegű költségátalányként érvényesített költség.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[5] A felperes keresetében az alpereseket egyetemlegesen kérte kötelezni 6.017.784 forint, és abból 522.984 forint után 2019. május 4. napjától, 94.800 forint után 2019. július 13. napjától és 5.400.00 forint után 2019. november 20. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére. Keresetében megtérítési igényt érvényesített az I. rendű alperessel mint a károkozó gépjármű üzemeltetőjével, a II. rendű alperessel pedig mint a károkozó gépjármű vezetőjével szemben a Kgf. tv. 35. § (1) bekezdése, 33. §-a, 34. §-a és 36. § (8) bekezdés a) és b) pontjai alapján, hivatkozva a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:519. §-át és 6:535. §-ára is.

[6] Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelmében a vele szemben előterjesztett kereset elutasítását kérte. Nem tette vitatottá a felperes kárrendezésének jogszerűségét, annak a megalapozottságát és a felperes jelen perben érvényesített kereseti követelésének összességét sem. Arra hivatkozott azonban, hogy a megtérítési kötelezettségnek nem alanya, mert nem minősült a károkozó gépjármű üzemeltetőjének, valamint a gépjármű ideiglenes forgalomból történt kivonására figyelemmel őt nem terhelte felelősségbiztosítási szerződéskötési kötelezettség.

[7] A II. rendű alperes a törvényes határidőn belül írásbeli ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az első- és másodfokú ítélet

[8] Az elsőfokú bíróság – a II. rendű alperessel szemben a kereset szerinti tartalommal 2020. október 24. napján jogerőre emelkedett bírósági meghagyás kibocsátását követően meghozott – ítéletével a keresetet az I. rendű alperes vonatkozásában elutasította. Határozatának indoklásában idézte a Ptk. 6:519. §-ában, 6:539. § (1) bekezdésében és 6:521. §-ában foglaltakat, valamint a Kgf. tv. 4. §-ában, 27. §-ában, 33. §-ában, 34. § (1) bekezdés a) pontjában és 36. § (8) bekezdés a) és b) pontjában foglaltakat, és megállapította, hogy az I. rendű alperes mint a károkozó gépjármű tulajdonosa egyben a gépjármű üzemeltetőjének is minősült, ám a felperes irányába a megtérítési kötelezettség nem terheli.

[9] Kifejtette, hogy az I. rendű alperest – a főszabály szerint terhelő kötelező felelősségbiztosítási kötelezettség – abban az időszakban, amíg kérésére ideiglenesen a gépjármű a forgalomból ki volt vonva, nem terhelte, mert a forgalomból kivont gépjárműre kötelező felelősségbiztosítást nem kell kötni, ugyanakkor ezen időszakban a gépjármű a forgalomban nem vehet részt. Utalt arra, hogy a felperes által hivatkozott Kgf. tv. 36. § (8) bekezdés a) és b) pontjában foglaltak speciális szabályok a Ptk. általános kártérítési szabályához képest, azokat az esetköröket állapítják meg, amely esetekben a vezető felelőssége is megállapítható az üzemeltető felelőssége mellett. Megítélése szerint ezen speciális szabályokhoz képest is alkalmazandó a Ptk. 6:521. § előreláthatósági szabálya, valamint a veszélyes üzemek találkozása esetére vonatkozó felróhatóság kérdése, amely kérdéskörben a 6:519. § szerinti mentesülési szabály alkalmazandó, miszerint az adott magatartás nem volt felróható. A kimentés körében eredményesnek tartotta az I. rendű alperes azon hivatkozását, hogy egyrészt az autósóra való rábízásakor úgy járt el, ahogy az adott helyzetben elvárható, valamint tőle nem is volt elvárható annak előrelátása, hogy az autósón belül az alkalmazottak részéről jogellenes birtokbavételre, autósóból való elvitelre, forgalomban történő használatra és a gépjárművel közlekedési baleset okozására kerül sor. Emellett a forgalomból való ideiglenes kivonásra tekintettel I. rendű alperest mint üzemeltetőt a kötelező felelősségbiztosítási kötelezettség sem terhelte, így I. rendű alperes részéről felróható magatartás nem valósult meg, sem mulasztásban (kötelező felelősségbiztosítás kötése), sem aktív magatartással. Így arra a következtetésre jutott, hogy a

bekövetkezett közlekedési baleset kapcsán a nem vitatott mértékű kár vonatkozásában az I. rendű alperest megtérítési kötelezettség nem terheli.

[10] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és az I. rendű alperest a kereset szerint marasztalta. Határozatának indokolásában rögzítette, hogy a felperes mint a Kgfb. tv. 56. § (1) bekezdése szerint a Kártalanítási Számla kezelője kereseti kérelmében a Kgfb. tv. szerinti megtérítési igényt érvényesített az I. rendű alperessel szemben. A másodfokú bíróság idézte – többek között – a Kgfb. tv. 3. § 35. pontját, 4. § (1)-(2) bekezdéseit, a „Szünetelés” címszó alatt elhelyezett 26. § (1), (3) és (7) bekezdését, 35. § (1) bekezdését, valamint a 36. § (8) bekezdésének a), b) és e) pontjában foglaltakat. Rögzítette, hogy a felperes az I. rendű alperessel szembeni keresetében a Kgfb. tv. alapján őt megillető megtérítési követelését érvényesítette, amely a 36. § (8) bekezdésén alapuló megtérítési követelés.

[11] A Kgfb. tv. alkalmazásában üzembentartónak a gépjármű hatósági okirataiba bejegyzett egyéb üzembentartó hiányában a gépjármű tulajdonosa minősül (Kgfb. tv. 3. § 35; pontja), amelyre tekintettel megállapította, hogy a károkozó gépjármű üzembentartójának a károkozás időpontjában fennállt tulajdonjoga alapján az I. rendű alperes minősül.

[12] Utalt arra, hogy az I. rendű alperest a káresemény időpontjában a károkozó gépjárműre vonatkozóan biztosítási kötelezettség a gépjármű forgalomból történt ideiglenes kivonására tekintettel nem terhelte [Kgfb. tv. 4. § (1) és (2) bekezdései, 26. § (1), (3) és (7) bekezdései]. Kifejtette, hogy a felperes mint a Kártalanítási Számla kezelője a forgalomból ideiglenesen kivont, és ezért felelősségbiztosítási fedezettel nem rendelkező gépjármű üzemeltetésével okozott károk megtérítéséért is köteles helytállni [Kgfb. tv. 35. § (1) bekezdés].

[13] Rögzítette, hogy ha a káresemény a forgalomból ideiglenesen kivont és ezért felelősségbiztosítási fedezettel nem rendelkező gépjármű üzemeltetése során következik be, a felperes mint a Kártalanítási Számla kezelője pedig a kárért helytállt, úgy a károsult követelésének kielégítésével kapcsolatban felmerült összes ráfordítása és költsége megtérítését követelheti a gépjármű üzembentartójától a Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdés e) pontja alapján. Az I. rendű alperes a Kgfb. tv. rendelkezéseinek alkalmazási körében a perbeli gépjármű üzembentartójának minősült, a perbeli gépjárművel okozott kárért a felperes köteles volt helytállni, az annak körében felmerült, a károsult követelésének kielégítésével kapcsolatos összes ráfordítása és költsége megtérítését pedig az I. rendű alperestől mint a gépjármű üzembentartójától követelheti, ezért – a másodfokú bíróság álláspontja szerint – a keresete az I. rendű alperessel szemben alapos.

[14] A másodfokú bíróság kitért arra is, hogy a Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdésének e) pontjába foglalt és a perbeli tényállásra speciálisan vonatkozó jogszabályi rendelkezés hiányában az I. rendű alperes mint üzembentartó megtérítési kötelezettsége fennállna, és megállapítható lenne a Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdésének a) pontja alapján is, hiszen megállapítható, hogy biztosítási fedezettel a károkozás időpontjában nem rendelkezett, míg a törvényi rendelkezés nem differenciál a szerint, hogy a biztosítási fedezet hiányát a biztosítási kötelezettség megsértése, vagy a biztosítási kötelezettség hiánya eredményezi-e. Ha pedig az érintett gépjármű forgalomba nem helyezett, vagy a forgalomból kivont gépjárműnek minősülne, úgy az I. rendű alperes megtérítési kötelezettségét a Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdésének b) pontja alapozná meg a törvény rendelkezéseinek alkalmazási körében üzembentartónak minősülő személyként, mégpedig függetlenül attól, hogy biztosítási kötelezettsége a Kgfb. tv. 4. § (2) bekezdése szerint ebben az esetben sem állna fenn.

[15] Megállapította, hogy a fentiek mellett az I. rendű alperes valamennyi, a perben előterjesztett további ellenkérelmi hivatkozása irreleváns, és a megtérítési kötelezettség alól az I. rendű alperest nem mentesíti, ezért a másodfokú bíróság mellőzte az elsőfokú ítélet kereset elutasítását megalapozó és a másodfokú ítéletben is idézett indokolási részét.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[16] A jogerős ítélet ellen az I. rendű alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 370. § (1) bekezdését, 2. § (2) bekezdését, 342. § (1) és (3) bekezdését, Kgf. tv. 26. § (1) és (7) bekezdését, 36. § (8) bekezdés a), b) és e) pontját, továbbá a Ptk. 6:519. § és 6:521. §-ában foglaltakat.

[17] Arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezési kérelmen és a kereseti kérelmen is túlterjeszkedett akkor, amikor a Kgf. tv. 36. § (8) bekezdés e) pontja alapján adott helyt a keresetnek, ugyanis a felperes a Kgf. tv. ezen rendelkezésére keresete alapjául nem hivatkozott, ebben a körben keresetét kizárólag a 36. § (8) bekezdés a) és b) pontjaira alapította. Idézte a Pp. 170. § (2) bekezdés b) pontját, és kiemelte, hogy a Pp. 7. § (1) bekezdés 8. pontja szerint a jogalap az az anyagi jogi jogszabályi rendelkezés, amely az alanyi jogot közvetlenül keletkeztető tényeket meghatározza és annak alapján az igény támasztására feljogosít. Érvelése szerint a másodfokú bíróság a keresetnek ugyanakkor mégis olyan jogalapi hivatkozással adott helyt, amely jogalapra, azaz a Kgf. tv. 36. § (8) bekezdés e) pontjára a felperes nem is hivatkozott.

[18] Állította, hogy a másodfokú bíróság döntésével megsértette a Pp. 370. § (1) bekezdését is, mivel a felperes fellebbezésében nem arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a Kgf. tv. 36. § (8) bekezdésben írt rendelkezések megsértésével hozta volna meg a keresetét elutasító ítéletét, hanem kizárólag arra, hogy az elsőfokú ítélet sérti a Pp. 279. §-át, mert nem vette figyelembe, hogy az I. rendű alperes a perbeli gépkocsi autósorba történő eljuttatásával megsértette egyebek mellett a Kgf. tv. 4. § (1) bekezdésében írt biztosítási szerződéskötési kötelezettségét is.

[19] Állította: tekintettel arra, hogy a felperes sem a keresetlevelében, illetve további perfelvételi nyilatkozataiban, sem a fellebbezésében nem alapította követelését a Kgf. tv. 36. § (8) bekezdés e) pontjára, így a másodfokú bíróság a Pp. 2. § (2) bekezdésének, a 342. § (1) és (3) bekezdésének, valamint a 370. § (1) bekezdésének megsértésével hozta meg az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztató, a keresetnek a Kgf. tv. 36. § (8) bekezdés e) pontja szerint helyt adó ítéletét.

[20] A jogerős ítélet által másodlagosan felhívott Kgf. tv. 36. § (8) bekezdés a) és b) pontjának alkalmazását jelen ügyben ugyanakkor eleve kizártnak tartotta, hiszen más az annak alapjául szolgáló tényállás, mint a jelen perben nem vitatott tényállás. Nem volt vitatott ugyanis, hogy az I. rendű alperes gépjárműve a forgalomból ideiglenesen került kivonásra, amely esetet a Kgf. tv. a „szünetelés” körében szabályoz.

[21] Utalt arra, hogy a Kgf. tv. 36. § (8) bekezdése azokra az esetekre határozza meg a Kártalanítási Számla megtérítési igényét, amennyiben az üzemeltetői, vezetői oldalon felróható magatartás, illetve mulasztás állapítható meg.

[22] Álláspontja szerint a Kgf. tv. 36. § (8) bekezdés a) pontja egyértelműen arra az esetre vonatkozik – amelyet egyebekben a felperes fellebbezésében hivatkozott bírósági határozatok is alátámasztanak –, ha az üzemeltető a szerződéskötési kötelezettsége ellenére nem rendelkezett felelősségbiztosítással, idézte továbbá a Kgf. tv. 4. § (1) és (2) bekezdését. Kifejtette, hogy e rendelkezések értelmében ugyanakkor a konkrét esetben az I. rendű alperesnek nem kellett a perbeli gépkocsi vonatkozásában hatályos felelősségbiztosítással

rendelkeznie a Kgfb. tv. 26. § (1) és (7) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, azaz nem állt fenn az oldalán olyan jogsértés, amelyet a jogalkotó szankcionálni kívánt volna.

[23] A Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdés b) pontja – szerinte – szintén nem a perbeli esetre vonatkozik, hiszen a perbeli gépkocsi nem véglegesen, hanem csak ideiglenesen került a forgalomból kivonásra. A Kgfb. tv. idézett 4. § (2) bekezdése egyértelmű megkülönbözteti a forgalomból véglegesen, illetve ideiglenes jelleggel történő kivonás esetét, és utóbbira a szünetelés fogalmát használja, melyet a 26. § pontosít. Azzal érvelt, hogy nem is lenne logikus az a jogalkotási technika, amely ugyanazt mulasztást egy felsoroláson belül háromféleképpen határozná meg.

[24] Kifejtette, hogy a Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdés a) pontja tehát arra az esetre vonatkozik, amennyiben a szerződéskötési kötelezettség ellenére nem rendelkezett a károkozó felelősségbiztosítással, a b) pont pedig arra, hogy a károkozó gépjármű annak ellenére vett részt a forgalomban, hogy véglegesen kivonták a forgalomból.

[25] Álláspontja szerint a kereset csak a felperes által sem az elsőfokú, sem a fellebbezési eljárásban nem hivatkozott a Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdés e) pontjára történő hivatkozás esetében lehetne megalapozott, de ebben az esetben is csak akkor, amennyiben őt a baleset bekövetkezéséért felróhatóság terhelné. Az elsőfokú bíróság – megítélése szerint – ugyanakkor helyesen állapította meg azt, hogy a felperes által is felhívott Ptk. 6:519. § és 6:521. § rendelkezéseire figyelemmel az I. rendű alperes részéről hiányzik a felróhatóság, és részletesen levezette ezzel kapcsolatos álláspontját.

[26] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[27] A felülvizsgálati kérelem megalapozott.

[28] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az ott hivatkozott indokok alapján az alábbiak szerint jogszabálysértőnek találta.

[29] A másodfokú bíróság azt önmagában helytállóan rögzítette, hogy a felperes az I. rendű alperessel szemben keresetében a Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdésén alapuló megtérítési követelését érvényesítette. Ennek jogalapjaként [Pp. 7. § (1) bekezdés 8. pontja] azonban egyértelműen és következetesen, mind az elsőfokú, mind pedig a másodfokú eljárásban kizárólag Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdés a) és b) pontjait jelölte meg. A Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdés e) pontjára igényének érvényesítése alapjaként egyáltalán nem hivatkozott.

[30] A Pp. 342. § (3) bekezdése szerint törvény eltérő rendelkezése hiányában az érdemi döntés nem terjedhet ki olyan jogra, amelyet a fél a perben nem állított.

[31] Ezen jogszabályi rendelkezéshez kapcsolódó következetes ítélkezési gyakorlat jelentősen megváltoztatta a korábban hatályos polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 215. §-án alapuló „jogcímhez kötöttség” elvét.

[32] A hatályos Pp. miniszteri indokolása szerint a Pp. 342. § (3) bekezdésének szabályával lezárja a „jogcímhez kötöttség” körül a jogirodalomban és a bírói gyakorlatban zajló hosszú vitát. Kifejti, hogy „A bíróság a fél magán autonómiáját tiszteletben tartva nem dönthet a kereset szerinti kérelemnek megfelelően olyan jogalapon, amely eltérő a fél jogállásától még akkor sem, ha a fél esetlegesen tévedésből jelölte meg a jogát rosszul, és az eltérő jogot a perben állított és bizonyított tények egyébként megalapozzák.”

[33] A Pp. háromtagú pertárgyfogalma megköveteli, hogy a felperes keresetlevelében jelölje meg, hogy milyen jogalapon, milyen tények alapján, milyen ítéleti rendelkezést kér a bíróságtól. A túlterjeszkedés tilalma [Pp. 342. § (1) bekezdés] értelmében a bíróság döntése nem terjedhet túl a kereseti kérelmen (ellenkérelmen, beszámítási kérelmen). Ez azt is jelenti, hogy a bíróság érdemi döntése nem terjedhet ki olyan jogra, amelyet a fél a perben nem állított, azaz döntését nem alapíthatja olyan jogra, amelyre a felek nem hivatkoztak, a perben nem érvényesítettek.

[34] Jelen eljárás során pedig az I. rendű alperes helytállóan hivatkozott arra a felülvizsgálati kérelmében, hogy a felperes a keresetének jogalapjaként a Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdés e) pontjára nem hivatkozott.

[35] A jogalkotó a Pp. megalkotásával egyértelművé tette, hogy a bíróság nemcsak a fél tényállításaihoz, hanem az általa érvényesített joghoz, a megjelölt jogalaphoz is kötve van. Ez az elv következetesen érvényesül a Pp. talaján kialakult ítélkezési gyakorlatban is [Kúria Mfv.VIII.10.043/2022/5. (BH 2022.332.), Pfv.IV.20.272/2022/5., BDT 2021.4421.].

[36] Tekintettel arra, hogy a felperes jelen eljárásban előterjesztett keresetében (további perfelvételi irataiban, de a fellebbezésében sem) jelölte meg jogalapként a Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdés e) pontját, ezért a másodfokú bíróság sem marasztalhatta volna e rendelkezés alapján az I. rendű alperest. Mivel a másodfokú bíróság döntését erre alapította, túlterjeszkedett a keresetben foglaltakon, ezáltal sérült a Pp. 2. § (2) bekezdése mellett a Pp. 342. § (1) és (3) bekezdése, és egyúttal 370. § (1) bekezdése is.

[37] A jelen eljárásban a keresetet kizárólag az annak jogalapjaként megjelölt, a Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdés a) és b) pontjai alapján kellett és lehetett elbírálni az I. rendű alperessel szemben. Ezek alapján ugyanakkor a kereset alaptalan, e rendelkezések alapján megtérítési kötelezettség az I. rendű alperest nem terheli a perben e körben nem vitás tényállás alapján. A jogerős ítélet ugyanis téves jogi következtetéssel jutott indokolásának másodlagos érvelésében arra, hogy a konkrét esetben az I. rendű alperes mint üzembentartó megtérítési kötelezettsége fennállna, és megállapítható lenne a Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdésének a), illetve b) pontja alapján is.

[38] A Kúria ebben a körben hangsúlyozza, lényegében egyetértve a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal, hogy a Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdésének a), b) és e) pontjaiban meghatározott, az üzembentartót terhelő egyes megtérítési kötelezettségi esetek nem azonos jogalapok, azok kifejezetten eltérő tényállásokat foglalnak magukban. Helyesen utalt arra az I. rendű alperes a felülvizsgálati kérelmében, hogy nem is lenne logikus az a jogalkotási technika, amely ugyanazt a mulasztást egy felsoroláson belül háromféleképpen határozná meg.

[39] A Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdésének a), b) és e) pontjainak helyes értelmezése szerint, az ott meghatározottak egymástól eltérő, az üzembetartó megtérítési kötelezettségét külön-külön és egymástól függetlenül kiváltó tényállások, amelyek az érvényesíteni kívánt jogot (a megtérítési igényt) közvetlenül keletkeztető tényeket (együtt: a jogalapot) egymástól eltérően határozzák meg, amely alapján a felperest a megtérítési igény támasztására feljogosítják.

[40] A helyes felülvizsgálati érvelés szerint a Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdés a) pontja arra az esetre vonatkozik, ha a szerződéskötési kötelezettség ellenére nem rendelkezett a károkozó felelősségbiztosítással; a b) pont pedig arra, hogy a károkozó gépjármű annak ellenére vett részt a forgalomban, hogy egyáltalán nem helyezték forgalomba vagy onnan véglegesen kivonásra került. A Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdésének e) pontja pedig a fenti esetektől eltérően arra az esetre írja elő az üzembetartó megtérítési kötelezettségét, ha [az a) ponttól eltérően] felelősségbiztosítási szerződés megkötésének a kötelezettsége nem is terhelte, és a gépjármű forgalomból [eltérően a b) ponttól is] ideiglenes került csak kivonásra (Kgfb. tv. 26. §-a szerinti szünetelés esete).

[41] Tekintettel tehát arra, hogy a konkrét esetben a felperes megtérítési igényét megalapozó, a Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdésének a) és b) pontja szerinti tényállás nem valósult meg az I. rendű alperes esetében, az e) pontra pedig a felperes a keresetét nem alapította, a jogerős ítélet jogszabálysértő módon marasztalta a keresetnek megfelelően az I. rendű alperest.

[42] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[43] Az eredményes felülvizsgálati kérelem alapján a másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban is peresztes felperes a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles az I. rendű alperes felszámított – a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján megállapított, az áfát is magában foglaló, összesen 191.065 forint másodfokú és 191.065 forint felülvizsgálati ügyvédi munkadíjból, és az általa megfizetett 601.778 forint felülvizsgálati eljárási illetékből álló másodfokú és felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei megfizetésére.

[44] A felperes személyes illetékmentessége folytán meg nem fizetett fellebbezési eljárási illeték a Pp. 96. § b) pontja és 102. § (6) bekezdése szerint az állam terhén marad.

[45] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. §-a szerint alkalmazandó 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[46] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

A döntés elvi tartalma

[47] Jogszabálysértő az érvényesített jogtól eltérő jogalapon meghozott, a keresetnek helyt adó ítélet, mert a bíróság a felperes által érvényesített joghoz kötve van.

Budapest, 2023. február 14.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Madarász Anna s.k. bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelél:

bírósági ügyintéző